

DEPREMİN ETKİLERİNDEN KAYNAKLI BÖLGESEL KRİZ NEDENİYLE KISA ÇALIŞMA UYGULAMASI, NAKDİ ÜCRET DESTEĞİ VE İŞ SÖZLEŞMESİ FESİH YASAĞI

1. GİRİŞ

Ülkemizde 06.02.2023 tarihinde yaşanan deprem sonucu 08.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde 08.02.2023 tarihinden itibaren 3 ay süreyle olağanüstü hal (OHAL) ilan edilmesine karar verilmiştir.

22.02.2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ise depremden etkilenen ve olağanüstü hal ilan edilen illerde yer alan işyerlerinde; 4447 sayılı yasa hükümleri uyarınca kısa çalışma ödeneği uygulaması yapılması ya da nakdi ücret desteği sağlanması ve her türlü iş veya hizmet sözleşmesinin belirli koşullarla olağanüstü hal süresince feshinin yasaklanması düzenlenmiştir.

2. OLAĞANÜSTÜ HAL BÖLGESİNDE KISA ÇALIŞMA UYGULAMASI

Kararname’nin 2 nci maddesi uyarınca OHAL süresince **depremin etkilerinden kaynaklı bölgesel kriz** gerekçesiyle işverenlerin Türkiye İş Kurumuna yaptıkları kısa çalışma başvuruları için , Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından depremden etkilenme durumuna göre OHAL ilan edilen bölgede belirlenecek depremden etkilenen il/ilçelerde bulunan işyerleri ve/veya deprem sebebiyle yıkık, acil yıkılacak, ağır ve orta hasarlı olduğu belgelenen işyerleri için işverenler, kısa çalışma ödeneği başvurusu doğrultusunda uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeden 4447 sayılı İşsizlik Kanunu’nun Ek 2 nci maddesi uyarınca kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilecektir.

Söz konusu maddenin son fıkrası gereğince, işverenlerin hatalı bilgi ve belge ibraz etmesi nedeniyle fazla ödeme yapılması halinde ise fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte işverenlerden tahsil edilecektir.

Bu düzenlemede dikkat çeken husus, aynen Covid-19 Pandemi sürecinde olduğu gibi Türkiye İş Kurumu tarafından işverenlerin/işyerlerinin kısa çalışma ödeneklerinden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişlerinin yapacağı uygunluk tespiti beklenmeden yararlandırılacak olmalarıdır.

3. NAKDİ ÜCRET DESTEĞİNİN SAĞLANMASI

Kararnamenin 4 üncü maddesi uyarınca, OHAL ilan edilen illerde iş sözleşmesi bulunan işçilerden, işvereni tarafından;

(1) 4447 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesi uyarınca depremlerin etkilerinden kaynaklı bölgesel kriz gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvurusuna karşın kısa çalışma ödeneğine hak kazanmayanlar,

(2) 4447 sayılı Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca depremlerin etkilerinden kaynaklı işyerinin kapanması veya kapatılması sebebiyle iş sözleşmesi feshedilen ve aynı Kanun kapsamında yeni bir işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamaları kaydıyla ve varsa daha önce başlatılabilecek durumda olan hak sahipliklerinden kalan süreler tamamlandıktan sonra, kısa çalışma uygulanan dönemde veya işsiz kaldıkları süre kadar her şart altında OHAL süresini aşmamak üzere günlük 133,44 TL nakdi ücret desteği verilecektir. Nakdi ücret desteği ödemesinden sadece damga vergisi kesintisi yapılacaktır.

İlgili maddenin devamında ise nakdi ücret desteğinden faydalanmakla beraber genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenlerin nakdi ücret desteğinden yararlandıkları süre boyunca genel sağlık sigortalısı sayılacağı belirtilmiştir.

4. İSTİHDAMIN KORUNMASI VE FESİH YASAĞI TEDBİRLERİ

Kararnamenin 3 üncü maddesi uyarınca, OHAL ilen edilen illerde her türlü hizmet veya iş sözleşmesi, 22.02.2023 tarihinden itibaren OHAL süresi boyunca,

(1) 4857 sayılı İş Kanunu'nun 25/II numaralı bendine ve diğer Kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler,

(2) Belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi,

(3) İşyerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi,

(4) İlgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi halleri dışında,

işveren tarafından feshedilemez.

Bu düzenleme ile yukarıda belirtilen haller dışında işveren tarafından iş ve hizmet sözleşmesinin feshi yasaklanmıştır.

Buna göre; OHAL ilan edilen illerde çalışan işçilerin iş veya hizmet sözleşmelerinin ikale yoluyla, sağlık sebepleriyle, zorlayıcı sebeplerle, işçinin gözüne alınması ve tutuklanması sebepleriyle ile geçerli sebeplerle feshedilmesi vb. durumlar yasak kapsamında olduğundan mümkün olmayacaktır.

İş veya hizmet sözleşmelerinin yukarıda belirtilen fesih sebepleri dışında bir sebebe istinaden sonlandırılması halinde sözleşmesi feshedilen her işçi için işveren veya işveren vekili hakkında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39 uncu maddesi uyarınca fiilin işlendiği tarihteki brüt asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

İdari para cezası ilgili Türkiye İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından uygulanacaktır.

5. SÜRELERE İLİŞKİN TEDBİRLER

Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıkların çözümü, grev ve lokavt süreleri ve işverenlerin işçilere verdikleri ücret kesme cezalarına ilişkin tutarların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı banka hesabına 1 ay içerisinde yatırılmasına ilişkin süreler OHAL süresi boyunca uzatılmıştır.

6. SONUÇ

22.02.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile depremden etkilenen ve OHAL ilan edilen illerde yer alan işyerlerinde; 4447 sayılı yasa hükümleri uyarınca kısa çalışma ödeneği uygulaması yapılması ya da nakdi ücret desteği sağlanması ve her türlü iş veya hizmet sözleşmesinin belirli koşullarla olağanüstü hal süresince feshinin yasaklanması düzenlemesi yapılmıştır.

Bu düzenlemeler; depremin etkisiyle deprem bölgesinde çalışma ilişkilerinde ortaya çıkan ve çıkması muhtemel problemleri ortadan kaldırmaya yöneliktir ve OHAL süresince işverenlerin/ işçilerin işsizlik fonundan yapılacak kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği yardımlarından yararlanması ve belirli konularda iş sözleşmesi feshi yasağı getirilmesi suretiyle çalışma ilişkilerinde bir uzlaşmayı temin edecektir.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

